

Posudek vedoucí diplomové práce
FF UK, ÚGS, odd. skandinavistiky

Martina KAŠPAROVÁ:

Amatérská versus profesionální tvorba titulků ke švédským filmům

Martina Kašparová se celé studium věnovala translatologii a skandinavistice a vyvrcholením jejího poznávání těchto oborů je právě předkládaná diplomová práce. O problematice titulkování skandinávských filmů byla doposud napsána jen jedna diplomová práce, která se týkala norštiny. Diplomová práce M. Kašparové se zaměřením na švédštinu tak může být zajímavým porovnáním, ačkoliv se v podstatě nejedná o srovnání dvou příbuzných jazyků, ale spíše o srovnání stylů několika překladatelů.

Tato práce je v první řadě prací translatologickou, nikoliv skandinavistickou. Tomu odpovídá i obsah teoretické části, ve které studentka popisuje základní aspekty audiovizuálního překladu a titulkování. Velký důraz je kladen na titulkovací strategie podle zavedených modelů.

V praktické části se studentka věnuje filmu *At' vejde ten pravý* a popisuje jazyk jeho literární předlohy a jazyk filmu. Následně provádí analýzu titulků amatérských a profesionálních z formálního hlediska a z hlediska zvolených strategií dle Lomheimova modelu. Stanovuje hypotézu a s ní pak porovnává výsledky. Všechny analýzy dokládá statistickými údaji. Závěrem hodnotí kvalitu profesionálních a amatérských titulků. Nutno podotknout, že amatérské titulky jsou překlad z anglického jazyka, což kvalitu do určité míry ovlivnilo.

Práci doplňují bohaté přílohy – on-line zdroje, rozhovory a samotná dialogová listina s oběma typy titulků, což umožňuje např. i využití ve výuce švédštiny či ve výuce překladatelství.

Z práce číší autorčin zájem o skandinávskou filmografii a velmi dobrá orientace v oboru – ve filmové kritice, ale i v jednotlivých krocích tvorby a distribuce. To dokládají i zevrubné popisy vývoje audio-vizuálního překladu, amatérského titulkování či výzkumu oboru. Autorka přehledně popisuje minulost a současnost a zamýšlí se nad možným dalším vývojem.

Téměř pole neorané je pak výzkum amatérské tvorby titulků, kde autorka vychází z určitých předpokladů, jaké strategie budou amatérští překladatelé používat. Její závěry by byly samozřejmě přínosnější, pokud by analyzovala titulky několika překladatelů. I tak ale

vytváří analýza titulků, popis zázemí i samotný rozhovor s překladatelem obrázků o tom, v jakých podmínkách amatérské titulky vznikají a jaké jsou jejich priority.

Dotazy a připomínky:

- str. 72: „švédština používá jeden slovesný tvar pro všechny osoby“ – vhodnější by bylo „ve švédštině se používá“.
- Autorka místy používá nevhodný slovosled, např. „Je zajímavé, že *oba překladatelé se rozhodli pro stylizaci hovorovosti až nespisovnosti i v projevu dětí.* (str. 86)
- Za úvahu také stojí, zda je v současnosti nutné/žádoucí používat autorský plurál.
- Řešení „nízký ročník, střední ročník“ amatérského překladatele (str. 84) bych spíše označila za chybu, nikoliv za projev kreativity.
- Jaké je postavení španělštiny ve Švédsku, resp. v mluvené švédštině? V norštině se nezřídka používá v mluvě mladých (*padre, amigo, adios, hasta la vista* apod.) (Zde narážím na poznámku o vhodnosti/nevhodnosti nepřevádění španělských jazykových prostředků v projevu učitele Avily, str. 87.)
- Autorka sama zmiňuje diplomovou práci na obdobné téma, kdy se titulkování z norštiny věnovala Petra Hupáková. Prosím o porovnání výsledků a jejich interpretaci.
- Jakým směrem se bude podle autorky ubírat amatérské a profesionální titulkování?

Hodnocení:

Zejména čtenář-skandinavista jistě ocení ucelenost práce a seznámení se základními postupy při titulkování, ale i se zcela praktickými aspekty, jakými jsou např. zadání zakázky, pracovní podmínky, finanční ohodnocení překladatele apod. Velmi přínosné jsou i přílohy. Tato problematika se v rámci skandinavistiky nevyučuje, tím spíše je tato práce užitečná pro studenty i absolventy tohoto studijního programu.

Práce je přehledná, logicky vystavěná a dokládá schopnost autorky orientovat se v sekundární literatuře a adekvátně ji využít v praxi. Autorka píše bez stylistických či jiných jazykových nedostatků.

Práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze 31. 8. 2015

PhDr. Petra Štajnerová, Ph.D.

FF UK, ÚGS, odd. skandinavistiky